

KVALITETSDEKLARATION

Jordbruksföretagens kombinations- verksamheter 2020

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0108

Referenstid

Juni 2019–Maj 2020

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken om jordbruksföretagens kombinationsverksamheter är en urvalsundersökning som ingår i de EU-reglerade Strukturundersökningarna. Undersökningar av strukturen i jordbruket ska enligt EU:s regelverk genomföras tre gånger under en tioårs-period i samtliga medlemsländer. Var tionde år ska strukturundersökningarna i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2018/1091 genomföras som totalundersökningar. Det innebär att samtliga jordbruksföretag i samtliga medlemsländer måste besvara undersökningen. En totalundersökning av jordbruket gjordes år 2020 och ska göras igen år 2030.

Statistikens huvudsakliga syfte är att redovisa utvecklingen för kombinationsverksamhetens utbredning och omfattning, samt ge en bild av dess betydelse för jordbruksföretagens totala verksamhet. Informationen är viktig för att få en bredare inblick i jordbrukets struktur och den relativa betydelsen av olika verksamheter för branschens utveckling, men också för att få insyn i hur jordbruksföretagens verksamhet påverkar andra samhällssektorer.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistik om jordbruksföretagens kombinationsverksamheter används både nationellt och inom EU.

I Sverige används statistiken bland annat av myndigheter, branschorganisationer och enskilda företag som underlag för marknadsbedömningar, prognoser och utredningar.

Inom EU används statistiken tillsammans med motsvarande statistik för övriga EU-länder som underlag för kalkyler, prognoser och utvärderingar, av till exempel effekter av olika stödprogram.

1.2 Statistikens innehåll

Denna statistik visar antalet jordbruksföretag som bedrev olika former av kombinationsverksamhet i juni 2020, uppdelat på län, produktionsområde, företagsstorlek (efter brukad jordbruks- respektive åkerareal), driftsinriktning samt kombinationsverksamhetens andel av företagets ekonomiska sammansättning.

Statistiken baseras på den enkätundersökning som genomförts till följd av krav inom EU på att statistiska strukturundersökningar ska genomföras i medlemsländerna.

1.2.1 Objekt och population

Objekten utgörs av jordbruksföretag. Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. Med företagare avses den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på jordbruksföretaget.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som räkningsdagen 4 juni 2020 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 ha åkermark,
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta,
- innehade djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä (inklusive kycklingar).

1.2.2 Variabler

Den variabel som redovisas är:

- Antal jordbruksföretag.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken presenteras som totaler, deltotaler och andelar av samtliga svenska jordbruksföretag.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Antal och andel företag inom svenskt jordbruk redovisas efter följande indelningar:

- Region (län och produktionsområde)
- Företagets brukade areal jordbruksmark
- Företagets brukade areal åkermark
- Företagets driftsinriktning
- Kombinationsverksamhetens andel av företagets totala ekonomiska omsättning

Samtliga uppgifter redovisas i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#).

1.2.5 Referenstider

Uppgifterna avser perioden juni 2019 - maj 2020.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna statistik förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel, modellfel och bearbetningsfel. Av dessa fel torde i första hand modellfel påverka tillförlitligheten i statistiken. Felen kan ha viss inverkan på statistikens tillförlitlighet, men bedöms sammantaget ha liten inverkan och statistiken bedöms spegla målstorheterna väl.

Medelfel har beräknats för samtliga värden. I de fall medelfelet överstiger 35 % av skattningen redovisas varken skattningen eller medelfelet på grund av den höga osäkerheten.

2.2 Osäkerhetskällor

Statistiken är behäftad med urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel, modellfel och bearbetningsfel. Av dessa felkällor utgör det partiella bortfallsfelet den största källan till osäkerhet i skattningarna.

Som mått på precisionerna anges de relativa medelfelen uttryckt i procent. Medelfelen avspeglar främst urvalsfel, däremot inte systematiska fel såsom bortfallsfel eller mätfel.

Medelfel redovisas i [statistikdatabasen](#). Om medelfelet är 35 % eller högre redovisas varken värde eller medelfel.

2.2.1 Urval

Jordbruksföretagens kombinationsverksamheter 2020 utfördes som en stratifierad slumpmässig urvalsundersökning. Populationsramen bestod av 63 688 företag fördelade på 131 strata. Av dessa gjordes ett urval om 23 001 företag som besvarade frågor om kombinationsverksamhet. Stratifiering och urvalsstorlek i respektive stratum baserades på bland annat innehav av lantbruksdjur, areal brukad mark, driftsinriktning och geografisk hemvist. Urvalsfelet bedöms påverka statistikens resultat i mycket liten omfattning.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen utgörs av Lantbruksregistret, LBR. Ramen för 2020 års undersökning består av LBR 2019 kompletterat med information från framför allt Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd 2020 (IAKS) och Nötkreatursregistret 2020 (CDB). Andra källor som har använts för uppdatering av rampopulationen är till exempel resultat från mellanliggande statistiska undersökningar samt Jordbruksverkets register över produktionsplatser för djur och SCB:s företagsregister.

Övertäckning förekommer i de fall ett företag har inkluderats i LBR utan att vara ett aktivt jordbruksföretag enligt ovanstående definitioner, eller om ett företags verksamhet har registrerats som två separata företag. Eventuell övertäckning skulle leda till överskattning av totaler och deltotaler, men bedöms vara nästintill obefintlig och därför ha mycket liten inverkan på undersökningens resultat.

Undertäckning förekommer om aktiva jordbruksföretag inte har inkluderats i rampopulationen. Undertäckning skulle innebära underskattning av totaler och deltotaler, men är troligen försvinnande liten och bedöms därför ha mycket liten inverkan på undersökningens resultat.

2.2.3 Mätning

Mätfel förekommer i den grad uppgifterna i enkätundersökningen eller inhämtade administrativa data inte speglar verkliga förhållanden. Inhämtade data kontrolleras kontinuerligt och verifieras i de fall de avviker från förväntade värden.

Exempel på mätfel är minnesfel, där den svarande helt enkelt inte minns utförd kombinationsverksamhet. Ett annat exempel är specifikationsfel där uppgiftslämnaren inte förmår bedöma vad för verksamhet som faktiskt kvalificerar som en kombinationsverksamhet i den mening som avses.

Statistiken baseras till stor del på Strukturundersökningen 2020, där frågan *Vilka kombinationsverksamheter utför ni?* ställdes med följande svarsalternativ:

- Ingen kombinationsverksamhet
- Jordbruksarbete på entreprenad
- Annat arbete på entreprenad (t.ex. snöröjning)
- Turism, uthyrning och andra fritidsaktiviteter
- Utbildning och omvårdnad
- Förädling och försäljning av gårdsprodukter
- Förädling av trä (t.ex. sågning av timmer)
- Produktion av förnybar energi för försäljning
- Hantverk
- Vattenbruk
- Övrigt, ange vad

Ovanstående fråga har i princip varit oförändrad i samtliga undersökningar, med ett par undantag. I och med 2010 års undersökning delades kategorin "Arbete på entreprenad" upp i nuvarande två kategorier. I 2016 års undersökning infördes kategorin "Utbildning och omvårdnad" och antalet givna exempel på blanketten minskades för vad "Produktion av förnybar energi för försäljning" innefattar.

Enkäten innehöll även frågan *Hur stor del av jordbrukets totala omsättning kommer från kombinationsverksamheten?*, där ett av tre intervall kunde anges: 0–10 %, 11–50 % eller 51–100 %. Denna fråga infördes i samband med 2010 års undersökning.

Mätfel förekommer troligtvis i relativt hög utsträckning, men bedöms trots detta påverka statistikens resultat endast i liten utsträckning.

2.2.4 Bortfall

Det totala svarsbortfallet i enkätundersökningen uppgick till 5 %. Det partiella bortfallet, där uppgiftslämnaren har svarat på avsnittet om kombinationsverksamhet, men inte redovisat uppgifter på enskilda frågor, uppgick till 3 % för frågan om typ av verksamhet respektive 36 % för frågan om hur stor del av företagets omsättning som kombinationsverksamheten utgjorde.

Både svarsbortfall och partiellt bortfall har korrigerats genom imputering enligt specifika modeller beroende på bortfallets karaktär. En proportionellt sett stor del av imputeringarna har utgjorts av kompletteringar av värdet "noll" (motsvarande "ingen kombinationsverksamhet"), vilket medför en risk för underskattning av kombinationsverksamhetens omfattning och ekonomiska betydelse.

Av de förekommande felkällorna är troligen bortfallsfelet det som påverkar statistikens kvalitet i störst utsträckning.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma men bedöms ha mycket liten inverkan på statistikens kvalitet. Bearbetningsfel kan påverka enskilda företags uppgifter, men bedöms förekomma i mycket begränsad utsträckning och enskilda fel bedöms vara relativt obetydliga.

2.2.6 Modellantaganden

Vid såväl svarsbortfall som partiellt bortfall har värden imputerats baserat på liknande företags uppgifter eller tidigare kända värden för respektive företag. Vid imputering görs antagandena om att företag med samma driftsinriktning, storlek och geografisk hemvist har likartad verksamhet, samt att enskilda företags verksamhet inte förändras nämnvärt över tid. Modellantagandena bedöms ha liten inverkan på statistikens tillförlitlighet.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken utgör slutliga skattningar av samtliga målstorheter. Någon preliminär statistik om kombinationsverksamheter publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

12 månader. Undersökningen skickades ut i juni 2020 och statistiken publicerades i juni 2021.

3.2 Frekvens

Undersökningar om jordbruksföretagens kombinationsverksamheter kommer närmast att göras avseende år 2023 och publiceras under 2024.

3.3 Punktlighet

Statistiken var planerad att publiceras den 2 juni 2021, i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik. Publiceringsdatum senarelades dock till den 17 juni 2021.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras i Jordbruksverkets [statistikdatabas](#), och i en statistikrapport. Statistiken redovisas även i Jordbruksstatistisk sammanställning på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik.

Vissa uppgifter publiceras också i EU:s statistikmyndighet Eurostats databas.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För tillgång till ytterligare statistik och specialbearbetningar av materialet görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (se kontaktuppgifter nedan).

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, figurer och kommenterande text.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration samt Statistikens framställning utgör dokumentation av undersökningen.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten gentemot tidigare års statistik är god, men påverkas i viss mån av att frågorna i undersökningen som berör kombinationsverksamhet har förändrats något över tid. Mellan 2007 och 2010 ökade antalet företag som angav att de ägnade sig åt entreprenadarbete påtagligt, antagligen delvis som en effekt av att frågan förändrades i och med 2010 års undersökning.

På motsvarande sätt kan en mindre utförlig beskrivning av kategorin "Produktion av förnybar energi för försäljning" på blanketten delvis ligga bakom den minskning av antalet utövande företag som syntes i 2016 års undersökning. Införandet av den nya kategorin "Utbildning och omvårdnad" i 2016 års undersökning orsakade en påtaglig minskning av antalet företag som angav "Övrigt" som alternativ.

Definitionen för vilka företag som ingår i LBR ändrades år 2010 för att ta hänsyn till EU:s avgränsningar, vilka inte fullt överensstämmer med de svenska avgränsningarna. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av EU:s avgränsningar och de tidigare svenska avgränsningarna i LBR. Definitionsändringen innebar att 2010 års LBR innehöll cirka 3 000 (4,3 %) fler företag jämfört med tidigare definitioner. Förändringens betydelse för statistikens resultat var liten eftersom utökningen i princip helt omfattade små företag.

Tabell 1. Jämförelse av avgränsningar i LBR 2010

Tidigare, svenska LBR	EU:s avgränsningar	LBR:s nuvarande avgränsningar
68 150 företag	63 711 företag	71 091 företag
2,0 ha åkermark	5,0 ha jordbruksmark	2,0 ha åkermark
	1,0 ha permanenta utomhusgrödor (fruktträd, plantskolor osv.)	5,0 ha jordbruksmark
0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter	0,5 ha andra utomhusodlingar (grönsaker, jordgubbar osv.)	0,25 ha frilandsareal av trädgårdsväxter
200 kvm växthusyta	0,1 ha växthusgrödor	200 kvm växthusyta
	0,1 ha blommor och andra dekorativa grödor	
50 mjölkkor		
250 nötkreatur	10 nötkreatur	10 nötkreatur
250 grisar	50 grisar	50 grisar
50 suggor	10 suggor	10 suggor
50 tackor	20 får	20 får
1 000 fjäderfä	1 000 fjäderfä	1 000 fjäderfä

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten mellan de olika redovisningsgrupperna är god.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

LBR används som utgångspunkt för majoriteten av den svenska jordbruksstatistiken och variabel- såväl som objektsdefinitioner är samordnade med EU:s jordbruksstatistik. Jämförbarheten gentemot övrig strukturell och produktionsmässig svensk och europeisk jordbruksstatistik är därför mycket god.

5.4 Numerisk överensstämmelse

På grund av avrundningar vid uppräknings av antal företag till olika redovisningsgrupper, stämmer totalantalet företag inte alltid överens med summan av antalet företag i olika redovisningsgrupper. I dessa fall utgör uppgiften för "Riket" det korrekta totalantalet.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt EU:s dataskyddsförordning (2016/679).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99), förordningen om den officiella statistiken (SFS 2001:100) och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket (SJVFS 2020:3).

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik baseras på en undersökning som regleras genom rådets förordning (EU) nr 2018/1091 av den 18 juli 2018 om integrerad statistik över jordbruksföretag och om upphävande av förordningen (EG) nr 1166/2008 och (EU) nr 1337/2011.

EU-regleringarna styr undersökningens variabeldefinitioner samt tidsramen för genomförande. Regleringarna innebär också att stora delar av den statistik som publiceras i denna rapport även rapporteras till EU-kommissionen (EU:s statistikkontor; Eurostat).

F Historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år.

Uppgifterna som samlas in ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR. Fram till och med år 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in av SCB via pappersenkäter. Från och med år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Statistiken om kombinationsverksamhet för 2020 bygger på uppgifter i Lantbruksregistret (LBR) som omfattar samtliga jordbruksföretag i landet. Av de 63 688 jordbrukare som fick strukturundersökningen i juni 2020, besvarade 20 689 frågor om eventuell kombinationsverksamhet.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Jordbruksverket
Kontaktinformation	Kristin Gustafsson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036 - 15 57 54